

Návrat domov

Džemal Kodrazi

Návrat domov
© Džemal Kodrazi
Vydavateľstvo: PRINCIP NET s. r. o.
Rok vydania: 2024
ISBN 978-80-69116-08-5

Venujem túto knihu
všetkým generáciám
rodiny Kodrazi

Moje poďakovanie patrí

Mojej manželke Daške,
kamarátke Katke Marcišovej
a kreatívnemu grafikovi Erikovi Lukáčovi

Džemal Kodrazi

NÁVRAT

DOMOV

ÚVOD

Tento príbeh nás zavedie do života troch generácií rodiny, kde sa minulosť prelína s prítomnosťou a vytvára tak spleť sietí osudov, ktoré sú navzájom nerozlučne prepletené. Návrat domov je dramatický román plný emócií, odvážnych rozhodnutí a bolestných strát, ktoré sa neustále odzrkadľujú v životoch tých, ktorí zostávajú. Príbeh skúma, ako rozhodnutia jedných, často vedené láskou, túžbou či lútosťou, ovplyvňujú osudy druhých, hoci si to častokrát ani neuvedomujú.

Každý krok postáv, ich nádeje i sklamanie, sa tiahnu ako nezmazateľné čiary naprieč generáciami, pričom každá strata či smrť len posilňuje neviditeľné puto medzi minulosťou a budúcnosťou. Tento román nie je len o návrate domov ako fyzickom mieste, ale skôr o hľadaní a objavovaní vlastných koreňov, odpustení a vyrovnaní sa s tým, čo bolo, aby sa mohlo zrodiť niečo nové.

Čitateľ bude svedkom toho, ako životné rozhodnutia formujú generácie, ako láska aj bolesť pretrvávajú a ako neviditeľné dedičstvo osudu zanecháva stopu na každom z nás.

Džemal Kodrazi

Návrat domov

Duman mal iba 21 rokov, keď dostal znepokojujúci list od svojej priateľky zo Slovenska. „Myslím, že som tehotná,“ stálo v liste, ktorý mu prišiel z diaľky. Táto správa ho zaskočila a okamžite upadol do paniky. Bol mladý a nevedel si predstaviť, čo sa môže stať. Avšak jedno vedel naisto – musí za ňou vycestovať a zistiť pravdu. V jeho hlave sa zmietali zmiešané pocity: strach, zodpovednosť a túžba byť pri nej v týchto ťažkých chvíľach.

„Musím ísť, otec,“ povedal Duman s vážnym tónom, „neviem, čo bude, ale nemôžem ju nechať samu. Možno je tehotná...“ Jeho slová akoby ostali visieť vo vzduchu. Otec sa mu pozrel priamo do očí a v tej chvíli bolo zrejmé, že sa obaja nachádzajú na križovatke, odkiaľ už nebude cesty späť.

Otec, silný a hrdý muž, vždy vedel, ako držať rodinu pokope. Keď počul, čo Duman plánuje, okamžite ho odrádzal. „Tam na Slovensku môžeš ostať navždy. A čo bude s nami?“ povedal so stiahnutým hrdlom. Jeho strach bol zreteľný – obával sa, že stratí syna.

„Musím ísť,“ odpovedal Duman pokojne, no vo vnútri mu zúrili emócie. Miloval svojich rodičov, hlavne otca, ktorý bol pre neho vzorom, ale vedel, že nemá na výber. „Ona ma potrebuje, nemôžem ju nechať samu,“ dodal so sklonenou hlavou, cítiac obrovskú ťažobu.

Rodičia to však nebrali na ľahkú váhu. Matka, ktorá sedela ticho na okraji stola, sa triasla. V očiach mala slzy, ktoré sa

snažila potlačiť. Otec sa snažil byť pevný, no jeho tvár prezrádzala vnútorný boj. Vedel, že jeho syn je už dospelý muž, ale predstava, že odíde a už sa nevráti, mu lámala srdce. „Syn môj, nevieš, čo ťa tam čaká. Môžeš tam ostať naveky.“ Jeho hlas sa zlomil.

Duman cítil, ako sa mu v hrudi dvíha vlna hnevu a zúfalstva. Nechcel odísť takto, v konflikte. Chcel nájsť cestu, ako im vysvetliť, že jeho rozhodnutie nie je iba o priateľke, ale aj o zodpovednosti. Vedel, že sa nedokáže len tak otočiť chrbtom, keď niekto, koho miluje, potrebuje pomoc. Ale každá jeho snaha o vysvetlenie akoby narazila na neprekonateľnú stenu.

„Otec,“ zašepkal Duman, dúfajúc, že možno tieto tiché slová prelomia ľad medzi nimi, „nemôžem ju nechať samu v takom stave a aj keď neviem, čo bude ďalej, musím ísť.“

„Ak pôjdeš,“ povedal otec so zlomeným hlasom, „už sa nikdy nevracaj.“ Tieto slová preťali Dumana, ako ostrý nôž. Miloval svojho otca a vedel, že tento konflikt ho zraní na dlhý čas. Zranil ho nielen otec, ale aj myšlienka, že rodina, ktorú miloval, ho nechce pustiť.

Duman sa na okamih zastavil, neschopný dýchať. Otcove slová ho zraňovali viac než čokoľvek iné. Tento muž, ktorého si vážil nadovšetko, jeho hrdina, teraz vyslovil vetu, ktorá navždy zmení ich vzťah. Oči sa mu naplnili slzami, no vedel, že otec to myslel vážne. Nevedel, čo povedať, preto len ticho prikývol.

Matka, ktorá doteraz plakala potichu, sa odrazu rozplakala nahlas. „Otec to nemyslel tak...” pokúsila sa napraviť situáciu, ale už bolo neskoro. Duman si uvedomil, že slová padli a cesta späť už neexistuje.

Duman si zbalil svoje veci bez ďalších slov. Ticho bolo neznesiteľné. Srdce mu bilo rýchlo a v mysli mu vírili otázky čo bude ďalej? Nevedel. Ale jedno vedel určite – musí ísť. Vzťah s jeho priateľkou bol na hrane, ona potrebovala jeho podporu a on sa cítil zodpovedný. Avšak tie otcovské slová mu zneli v hlave, stále dokola: „Už sa nikdy nevracaj.”

Cesta na Slovensko bola dlhá a namáhavá. Vlak pomaly prechádzal cez krajiny a Duman sedel pri okne, no jeho myšlienky boli ďaleko od toho, čo videl vonku. Myšlienky na rodičov, najmä na otca, ho neprestajne prenasledovali.

Premýšľal o ich poslednej hádke, o tvrdých slovách, ktoré otec vypustil z úst. Bolo to, ako keby v ňom niečo zomrelo. Nemohol si pomôcť a stále si kládol otázky: Bola tá rozlúčka konečná? Prečo musel otec povedať práve tie slová?

Keď Duman vystúpil z vlaku a uvidel Miriam, neváhal, pristúpil k nej a pevne ju objal. Ani jeden z nich nepovedal nič, no v tom objatí bolo cítiť úľavu, akoby obaja na chvíľu zabudli na všetky obavy. Miriam ho jemne vzala za ruku a spoločne zamierili do jej bytu, kde bývala. Cítil sa zvlášťne – bol rád, že je pri nej, no niekde hlboko v duši ho stále ťažila myšlienka na otcov tvrdý rozkaz a jeho zložené sľuby doma.

Nasledujúce dni boli pre Dumana a Miriam plné radosti.

Akoby aspoň na chvíľu našli útočisko od všetkých problémov, ktoré ich obklopovali. Trávili spolu dni, prechádzali sa po meste, smiali sa a užívali si jeden druhého. Pre Miriam bolo všetko takmer dokonalé – s Dumanom sa cítila v bezpečí, akoby neexistovali žiadne starosti. Akoby boli v siedmom nebi, kde ich nič nemohlo ohroziť.

No Duman, hoci bol pri nej, sa neustále vracal k tomu, čo ho ťažilo. Každý večer, keď Miriam zaspala po jeho boku, on ležal ticho a premýšľal. Myšlienky na jeho otca a matku ho neprestajne prenasledovali.

„Mal som zostať doma? Urobil som chybu?“ Tie otázky mu nedali spať. V jeho vnútri prebiehal neustály boj. Vedel, že Miriam čaká na jeho rozhodnutie, ale aj on si uvedomoval, že jeho city k nej neboli také, aby hneď skočili do manželstva.

Láska, ktorú cítil k Miriam, bola skutočná, no nebola to tá hlboká, vášnivá láska, ktorá by ho hnala priamo k oltáru. Nebol pripravený na to, aby sa usadil a začal novú kapitolu svojho života tu, na Slovensku. Cítil, že tu nemá žiadny skutočný dôvod ostať, aspoň nie natrvalo. Po počiatkovej eufórii, keď si myslel, že Miriam môže byť tehotná, si začal uvedomovať, že veci neboli také jednoduché.

Miriam o tehotenstve viac nehovorila a po niekoľkých dňoch to vyzeralo, že možno ani nebola tehotná. Táto správa mala priniesť úľavu, ale namiesto toho Duman cítil zmätenosť. Prečo som tu vlastne zostal? kládol si otázku, keď pozeral do stropu v noci.

Vedome sa snažil potlačiť svoje pochybnosti, no nešlo to. Chcem ísť domov, uvedomil si. Každým dňom viac a viac túžil vrátiť sa, objaviť sa doma pred rodičmi a pokúsiť sa napraviť roztrhnuté vzťahy. Chýbalo mu teplo domova, vôňa matkinho varenia a dokonca aj otcov prísny pohľad. Vedel, že urobil chybu, keď odišiel s hnevom v srdci. No hrdosť, ktorá v ňom rástla už od detstva, mu nedovolila tak ľahko cúvnuť.

Ako dni plynuli, jeho vnútorný konflikt rástol. Na jednej strane bola Miriam, ku ktorej mal úprimnú náklonnosť, no na druhej strane bola jeho rodina, ktorej hrdosť a pýcha mu teraz zväzovali ruky. Každý deň si vravel, že by sa mal vrátiť, no na konci dňa ho stále niečo držalo – hrdosť. Ak by som sa vrátil teraz, čo by otec povedal? Nebolo by to príliš skoro? Vyzeralo by to, že som zlyhal.

Miriam si všimla, že sa Duman zmenil. V posledných dňoch bol tichší, zamyslenejší. Niečo sa v ňom lámalo a ona to cítila. Pokúsila sa ho opýtať, čo sa deje, ale Duman sa jej len usmial a povedal, že všetko je v poriadku. Vo vnútri však cítil, že čoskoro bude musieť urobiť rozhodnutie, ktoré by mohlo všetko zmeniť.

Duman si po dlhých dňoch premýšľania uvedomil, že jeho miesto je teraz pri Miriam. Napriek tomu, že sa trápil myšlienkami na domov a otcovu hrdosť vedel, že by bolo nesprávne opustiť niekoho, kto na neho teraz tak veľmi spoliehal. Hoci sa necítil pripravený na manželstvo, rozhodnutie založiť si rodinu s Miriam nakoniec prijal s odvahou a zodpovednosťou.

Hoci bola šťastná, že Duman zostal, obaja si uvedomovali, že ich vzťah nemá ten ohromný romantický náboj, aký možno očakávali. Bola to viac povinnosť a potreba než vášnivá láska, no obaja sa snažili veriť, že spoločný život im prinesie stabilitu. Ich svadba bola jednoduchá, až formálna. Duman a Miriam sa rozhodli, že veci musia ísť rýchlo, bez zbytočného odkladu. No keď ten deň prišiel, nebolo to, ako v rozprávkach či vo filmoch. Na ich svadbe nebolo takmer nikoho. Z Dumanovej strany neprišiel nikto – jeho rodičia nevedeli o jeho rozhodnutí zostať a založiť si rodinu. Duman sa neodvážil poslať im správu. Strach z toho, že by ho otec definitívne zavrhol, ho prenasledoval. Bol si vedomý, že ich rozhodnutie neprijmú ľahko, a tak sa rozhodol tento krok urobiť sám.

Z Miriaminej strany bola prítomná len hŕstka ľudí. Jej rodina bola malá. Miriam sa cítila osamelá a na svadbe jej chýbala otcovská ruka, ktorá by ju viedla k oltáru. Kým Duman stál vedľa nej, Miriam v kútiku duše cítila, že ani ona, ani on, nevedia, čo ich čaká.

Svadba sa odohrala v malej miestnej kaplnke, bez veľkých osláv. Krátky obrad bol jednoduchý a tichý. Obaja si sľúbili vernosť, ale vo vzduchu visel pocit, že ich spája viac povinnosť než hlboká láska. Duman hľadel na Miriam, ktorá bola krásna vo svojej skromnej svadobnej sukni a cítil, že urobil správnu vec. No zároveň sa v jeho vnútri miešali pocity, ktoré si nedokázal úplne vysvetliť. Čo bude ďalej? Bude tento vzťah skutočne naplňujúci?

Život po svadbe začal ticho, bez veľkých zmien. Svadba bola len formalita, ktorá ich mala spojiť na papieri, no v ich dušiach sa ešte stále odohrávalo mnoho nevyriešených otázok. Miriam sa snažila nájsť v Dumanovi oporu, ale obaja vedeli, že ich vzťah ešte len čaká na skutočné skúšky.

Duman pracoval v meste a začal si hľadať stabilnú prácu, aby zabezpečil rodinu. V myšlienkach sa však neustále vracal k tomu, čo zanechal doma. Moji rodičia. Čo by teraz povedali, keby vedeli, že som sa oženil a zostal? Otec by bol sklamaný. Ale možno... možno by ma nakoniec pochopil.

No ani pre ňu nebolo jednoduché vyrovnať sa s tichom, ktoré po svadbe nastalo. Vedela, že ich spoločný život bude plný výziev a ešte viac si uvedomovala, že Dumanov vzťah k nej je viac založený na zodpovednosti než na láske.

Duman a Miriam sa ocitli na začiatku novej životnej etapy. Hoci ich svadba bola jednoduchá a bez veľkých emócií, obaja dúfali, že časom nájdu hlbší zmysel svojho spojenia. Bola to cesta do neznáma, no rozhodli sa ňou kráčať spoločne.

Aj keď Duman cítil, že jeho budúcnosť je nejasná, veril, že rozhodnutím ostať a vytvoriť si rodinu sa priblíži k tomu, čo hľadá. Jeho hrdosť ho prinútila urobiť tento krok a teraz, keď bol na Slovensku, nezostávalo mu nič iné, len sa sústrediť na budovanie budúcnosti. A hoci sa nevyhol pochybnostiam, vedel, že toto rozhodnutie ho už zmenilo. Čas ukáže, či to rozhodnutie bolo správne.

Po niekoľkých mesiacoch od svadby prišla správa, ktorá

Dumanovi opäť zmenila život. Tentoraz však bola oveľa silnejšia a mala pre neho zásadný význam. Miriam mu jedného večera oznámila, že je tehotná. Bola to nádherná správa, ktorú prijal s obrovskou radosťou, no zároveň s pocitom, že jeho osud je teraz spečatený. Toto je koniec mojich snov o návrate domov. Moje miesto je tu. Navždy. Tá myšlienka ho zasiahla hlboko, hoci si nechcel priznať, že niekde v ňom stále tlela nádej, že sa raz vráti.

Miriam, ktorá bola šťastná, videla v Dumanových očiach zmätok, ale myslela si, že je to len bežný strach, ktorý prichádza s očakávaním prvého dieťaťa. On sa poteší, keď dieťa príde na svet, opakovala si v duchu.

A potom prišiel ten deň. Miriam sa zbalila a odišla do nemocnice. Duman ju sprevádzal, nervózny a zároveň plný očakávania. Čakali niekoľko hodín, ktoré sa mu zdali, ako večnosť. Čakal v nemocničnej chodbe, nervózne kráčajúc hore-dole, kým neprišla doktorka. Jej hlas ho prebudil z napätých myšlienok. „Pán Korkmaz, máte dcérku. Je zdravá a nádherná.“

Na okamih sa svet okolo neho zastavil. Dcérku? Slová doktorky mu zneli v hlave stále dookola. Generácie Korkmazovcov — jeho otec, starý otec — všetci čakali na syna, na chlapca, ktorý by pokračoval v rodovej línii. A teraz — doktorka mu oznámila, že sa narodilo dievčatko. Cítil, ako mu stuhli nohy a hrdlo sa mu zvieralo, akoby sa nemohol nadýchnuť.

Všetka tá radosť, ktorú cítil pri predstave, že sa stane otcom, zrazu zmizla v zmätku. Chlapec... Vždy som si myslel, že budem mať syna. Tieto myšlienky sa mu valili hlavou, no zároveň sa hanbil, že nedokáže okamžite osláviť narodenie svojej dcéry s takou radosťou, akú by cítil za iných okolností.

Doktorka si všimla jeho rozpaky. „Nebojte sa,“ povedala s úsmevom, „druhé dieťa určite bude chlapček.“ Pokúsila sa odľahčiť situáciu, keďže vedela, ako veľmi Duman túžil po synovi. No jej slová ho len na chvíľu prebudili z myšlienok. Jeho predstavy sa opäť vrátili k jeho otcovi, ktorý od neho vždy očakával, že bude pokračovať v rodinnom mene s chlapcom, ktorý raz prevezme všetko, čo bolo Korkmazovcom odovzdané z generácie na generáciu.

Po niekoľkých minútach ho zavolali, aby mohol prvýkrát vidieť svoju dcéru. Keď vošiel do izby, Miriam ležala unavená, no šťastná. Vedľa nej bola malá postieľka, v ktorej ležalo drobné dieťa zabalené v ružovej deke. Duman sa priblížil, pozrel sa na svoju dcérku a zrazu všetko stíchlo. Všetky jeho pochybnosti a zmätky ustúpili, keď sa zadíval do tváre svojho dieťaťa.

Dcérka bola nádherná. Malé ručičky, jemné vlásky a pokojný, sladký výraz tváre. V tej chvíli sa všetko zmenilo. Všetky obavy, ktoré mal, zmizli a on pocítil, ako sa v ňom rodí nová vlna lásky, akú nikdy predtým nepoznal. Možno to nie je syn, ale toto dieťa je moje. Moja dcéra.

Miriam sa na neho usmiala a potichu zašepkala:

„Je nádherná, však?“ Duman prikývol, neschopný slova, keď jeho pohľad zmäkol. V tej chvíli vedel, že bude pre svoju dcéru tým najlepším otcom, akým môže byť.

Duman a Miriam sa rozhodli dať svojej dcérke meno Sára, podľa Dumanovej sestry, ktorá zomrela ešte, ako malé dievčatko. Pre Dumana to bolo viac, ako len meno – bolo to vyjadrenie jeho lásky k rodine, ktorú zanechal doma. Malá Sára rástla do krásy a Duman sa cítil šťastný, keď ju pozoroval, ako sa smiala a hrala v byte. Každý deň, keď sa na ňu pozerál, vedel, že urobil správne rozhodnutie, keď zostal na Slovensku.

Keď mala Sára rok, Duman začal premýšľať o návrate domov. Už dva roky nehovoril s otcom, ale nikdy úplne nestratil kontakt s rodinou. S mamkou si telefonoval pravidelne. Vedela o jeho živote na Slovensku, o svadbe a aj o malej Säre.

Mama bola vždy jeho tichým spojencom – hoci otec odmietal uznať jeho rozhodnutie, ona udržiavala rodinné puto nažive. Teraz, keď Sára oslávila prvý rok, sa Duman rozhodol, že je načas sa vrátiť domov a predstaviť svoju rodinu. Možno prišiel čas na zmierenie, pomyslel si.

Hoci jeho vzťah s otcom ostal napätý, vedel, že otec musí o jeho živote vedieť všetko, keďže matka mu určite všetko nepovedala. A tak, s istou dávkou strachu, ale aj nádeje, sa rozhodol vrátiť do rodného mesta, ukázať sa pred otcom a matkou s rodinkou, ktorú si založil.

Cesta späť bola plná zmiešaných emócií. Duman cítil v žalúdku uzol, keď si predstavoval, ako sa opäť stretne s otcom. Dva roky mlčania medzi nimi spôsobili, že jeho návrat bol teraz veľkou udalosťou. Ako ma otec prijme? Čo povie, keď uvidí Miriam a Sárú? Tieto otázky sa mu stále točili v hlave, no hlboko vo svojom srdci dúfal, že láska, ktorú otec vždy prechovával k svojej rodine, bude silnejšia než hrdosť a tvrdosť, ktorú prejavil, keď Duman odišiel.

Keď Duman vystúpil z auta pred domom, v ktorom vyrastal, cítil, ako sa mu zrýchľuje tep. Všetko tu bolo takmer rovnaké, akoby sa za tie roky nič nezmenilo. No on sa zmenil. Teraz už nebol ten mladý muž, ktorý odchádzal s neistotou a hnevom v srdci. Teraz bol manželom a otcom, ktorý chcel ukázať svoju rodinu a obnoviť to, čo bolo kedysi zlomené.

Zazvonil pri dverách, a keď sa dvere pomaly otvorili, uvidel svojho otca. Na okamih obaja mlčali, akoby sa čas zastavil.

Otec vyzeral starší, než si ho Duman pamätal, no jeho oči boli plné emócií, prezrádzali viac, než akékoľvek slová. Stáli tam, pozerajúc jeden na druhého a všetka minulosť, hnev, slová vyslovené v zlosti, sa zrazu zdali menej dôležité.

Otec prvý prelomil ticho. „Duman,“ povedal tichým, ale pevným hlasom. „Si doma“

Toto jednoduché vyhlásenie v sebe nieslo hlboký význam. Duman cítil, ako mu odľahlo, akoby ťažký balvan spadol z jeho pliec. Otec urobil krok dopredu a skôr než mohol Duman niečo povedať, objal ho. Silné, tiché objatie hovorilo všetko,

čo nebolo povedané celé tie roky. Odpustenie bolo v tom objatí, zmierenie, túžba po rodinnom spojení, ktoré obaja potrebovali.

„Mám dcérku,“ povedal Duman po chvíli, keď sa otec odtiahol a pozrel sa na Miriam a malú Sáru. Matka už stála vo dverách, s očami plnými slz radosti. Otec sa pomaly usmial. „Sára,“ povedal, keď sa dozvedel meno dievčatka a pohladil ju po hlavičke. Bol to vzácny moment. V očiach mal záblesk pochopenia, keď si uvedomil, že meno Sára je odkazom na stratu, ktorú rodina zažila, keď zomrela Dumanova sestra. Bol to prejav úcty k ich minulosti, ale aj symbol nového začiatku.

Po mesačnej dovolenke strávenej s rodičmi sa Duman a Miriam vrátili späť na Slovensko. Návrat do ich bežného života priniesol nové výzvy, najmä s malou Sárou, ktorá teraz pútala väčšinu ich pozornosti. Duman sa snažil byť dobrým otcom a cítil, že jeho láska k dcére rástla každým dňom. Bolo pre neho úžasné sledovať, ako Sára rastie, ako sa jej oči rozžiarila, keď ho vidí a, ako sa začínajú vytvárať medzi nimi pevné putá.

„Už nie som sám v cudzej krajine,“ uvedomil si často, keď sa jeho srdce stále viac upínalo k dcére. S Miriam to však nebolo také jednoduché. Hoci ich vzťah začal zodpovednosťou a snahou vybudovať si spolu budúcnosť, časom si Duman uvedomil, že ich rozdielne názory ich začali rozdeľovať. Často sa hádali na maličkostiach – o spôsoboch vychovávanie Sárky, o každodenných rozhodnutiach a dokonca aj o plánoch do budúcnosti.